



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 442/2017-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. novembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej obchodnou spoločnosťou JUDr. Alexander Kasatkin, LL.M., advokát, s. r. o., Čajakova 13, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Alexander Kasatkin, LL.M., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 47 Em 5/2016-98 z 18. januára 2017 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 47 Em 5/2016-98 z 18. januára 2017 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava II č. k. 47 Em 5/2016-98 z 18. januára 2017 z r u š u j e .

3. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 374,80 € (slovom tristosedemdesiatštyri eur a osemdesiat centov) na účet jej právneho zástupcu – obchodnej spoločnosti JUDr. Alexander Kasatkin, LL.M., advokát, s. r. o., Čajakova 13, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 442/2017-16 zo 4. júla 2017 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v časti, ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 47 Em 5/2016-98 z 18. januára 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Zároveň ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu. V časti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie „*práva na ochranu rodinného života v zmysle čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva na uloženie povinnosti iba na základe zákona podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky*“ napadnutým uznesením okresného súdu, ústavný súd sťažnosť odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka ako matka maloletej [REDAKOVANÉ], nar. [REDAKOVANÉ] (ďalej len „maloletá“), je v procesnom postavení povinnej v konaní o výkon rozhodnutia o úprave styku s maloletou. Otec maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], je v uvedenom konaní v procesnom postavení oprávneného. Predmetné konanie je vedené

na okresnom súde pod sp. zn. 47 Em 5/2016. Okresný súd napadnutým uznesením uložil sťažovateľke poriadkovú pokutu v sume 1 000 €.

3. Uznesením okresného súdu č. k. 49 P 160/2015-306 z 5. mája 2016 bolo nariadené predbežné opatrenie, na základe ktorého bol otec maloletej oprávnený stretávať sa maloletou každý utorok v čase od 15.30 h do 17.00 h, vždy za asistencie psychoterapeuta v priestoroch [REDAKOVANÉ], do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej s tým, že prvé štyri stretnutia otca s maloletým dieťaťom sa budú realizovať v prítomnosti psychológa a matky, ďalšie nasledujúce stretnutia len v prítomnosti otca a psychológa, pričom matka bola povinná maloletú na styk s otcom riadne pripraviť a v určenom čase ju otcovi za prítomnosti psychológa odovzdať na mieste výkonu styku v priestoroch [REDAKOVANÉ], kde si maloletú v čase určenom po ukončení styku prevezme.

4. Otec maloletej podal 20. júla 2016 návrh na výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí podľa § 370 a nasl. zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „CMP“), ktorým navrhol, aby súd začal s výkonom rozhodnutia – uznesenia č. k. 49 P 160/2015-306 z 5. mája 2016. Otec maloletej návrh odôvodnil tým, že matka nariadené predbežné opatrenie neplní, s maloletou sa stretnutí v [REDAKOVANÉ] buď vôbec nezúčastňuje alebo maloletú na tieto stretnutia nepripravuje.

5. Sťažovateľka sa k uvedenému návrhu na výkon rozhodnutia vyjadrila tak, že sa s ním nestotožňuje, keďže sa nevyhýba plneniu predbežného opatrenia. K veci tiež uviedla: „V záujme Sťažovateľky je prvom rade zdravý a nerušený vývin maloletej dcéry a jej zdravotný stav. Sťažovateľka dlhodobo, počas celého konania poukazuje na skutočnosť, že dcéra nereaguje dobre na stretnutia s otcom bez toho, že by do toho ona ako matka akokoľvek zasahovala. Samotný súd uznal, že maloleté dieťa svojho otca odmieta, pričom však nie je však zrejmé z akého dôvodu. Sťažovateľka doložila do súdneho spisu správy z lekárskeho vyšetrení, z ktorých bolo zrejmé, prečo sa maloletá [REDAKOVANÉ] stretnutí nezúčastnila. Zároveň Sťažovateľka založila do súdneho spisu prepis dvoch stretnutí v [REDAKOVANÉ] s otcom, z ktorých jednoznačne vyplýva, že maloletá [REDAKOVANÉ] od samého začiatku bez akejkoľvek aktivity tretej osoby má k otcovi odmietavý až panický postoj a i napriek niekoľkým pokusom odmieta kontakt s otcom. Sťažovateľka založila do

súdneho spisu nahrávku zo stretnutia s otcom v parku [REDACTED], pričom v rámci tohto stretnutia bol zo strany matky jednoznačný záujem prehľbiť vzťah maloletej k otcovi. Na tomto stretnutí sa dcéra od začiatku od otca odvracala, nemala záujem s ním komunikovať a akokoľvek sa hrať. V určitom momente začala vydávať zvuky ako chrčanie a vrešťanie smerom na otca s úmyslom vyjadriť svoj odmietavý postoj k danej situácii. Maloletá [REDACTED] sa následne rozutekala a chcela z miesta stretnutia utiecť...

Dovoľujeme si uviesť, že správanie sa Sťažovateľky vo vzťahu k nariadenému predbežnému opatreniu len rešpektovalo záujem maloletej dcéry a jej psychický a zdravotný stav. Sťažovateľka urobila maximum čo od nej v danej situácii možno vyžadovať. V rámci možností zdravotného stavu dieťa nosila na stretnutia s otcom, pripravovala dieťa na tieto stretnutia a nijakým spôsobom nezasahovala do týchto stretnutí. Skutočnosť, že dcéra z vlastných vnútorných dôvodov odmieta svojho biologického otca nemôže zvrátiť správanie sa matky, od ktorej by sa očakávalo, že bude silou a nátlakom nútiť dcéru, aby konala tak, ako to vyžaduje otec. Poukazujeme na skutočnosť, že Sťažovateľka vždy a vopred informovala otca ako aj zariadenie [REDACTED] a súd, že v danom okamihu nie je možné správať sa podľa nariadeného predbežného oparenia, nakoľko v tom bránili objektívne skutočnosti nezávislé od vôle matky.

Zo všetkých lekárskejších správ a iných dokumentov, ktoré boli súdu predkladané, vyplýva fakt, že maloletá [REDACTED] si sama, pod vplyvom nejakých udalostí vytvorila voči otcovi blok a odmieta akúkoľvek jeho prítomnosť. Nie je možné od Sťažovateľky požadovať, aby za každú cenu vyhovelá želaniam otca, ak to nedovoľuje zdravotný a psychický stav maloletej [REDACTED]. V tomto smere je správanie sa na základe súdneho príkazu imitované možnosťami, ktoré sú závislé od zdravotného a psychického stavu dieťaťa. Po všetkých stretnutiach, ktoré maloletá [REDACTED] absolvovala s otcom sa jej psychický stav zhoršil a trvalo značný čas, kým sa dieťa dostalo do svojho normálneho a pokojného stavu. Vzhľadom na to musela Sťažovateľka s dieťaťom po stretnutiach s otcom absolvovať vyšetrenia u odborného lekára, detského psychiatra za účelom čo možno najkratšieho návratu do pokojného stavu.

V záujme čo najkomplexnejšieho posúdenia všetkých okolností a rozhodujúcich skutočností sme navrhovali, aby súd v tejto súvislosti vyhodnotil všetky relevantné dôkazy a ak by to bolo potrebné, aby aj nariadil pred výkonom rozhodnutia pojednávanie a vypočul všetkých účastníkov konania a zodpovedné orgány. Zároveň sme žiadali, aby súd vyžiadal

podrobné správy zo stretnutí od Úradu Komisárky pre deti, nakoľko sa niektorých stretnutí Komisárka pre deti pani Ing. Viera Tomanová, PhD. osobne zúčastnila, a aby sa tak objasnili skutočnosti, ktoré predchádzali správaniu sa maloletej [REDAKOVANÉ] na stretnutiach s otcom.“

6. Zo strany okresného súdu bola sťažovateľke adresovaná výzva z 12. augusta 2016, v ktorej ju okresný súd vyzýval na dobrovoľné plnenie predbežného opatrenia a poučil ju o následkoch jeho neplnenia.

7. Sťažovateľka opakovane na okresný súd apelovala, že „*vzhľadom na neustále sa zhoršujúci zdravotný a psychický stav maloletej [REDAKOVANÉ] po stretnutiach s otcom, a teda na skutočnosť, že maloletej [REDAKOVANÉ] stretávanie s otcom neprospieva, nariadené predbežné opatrenie nie je možné plniť tak, aby to bolo v záujme maloletého dieťaťa a jeho nerušeného vývinu. Všetky tieto okolnosti spôsobili, že uložená povinnosť nie je v záujme maloletej dcéry a pomery sa zmenili natolko, že nariadené predbežné opatrenie je potrebné zrušiť v zmysle ust. § 363 CMP. Sťažovateľka, ako aj vyšetrujúci lekár, [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] žiadali o vykonanie znaleckého dokazovania, ktoré určí, či styk otca s maloletou je na prospech dieťaťa, čo je príčinou stavov, ktoré dieťa v prítomnosti otca nadobúda a či je nádej, že by pokračovanie v styku s otcom a hľadani vhodných nástrojov na budovanie a prehĺbovanie vzťahu otca a maloletej [REDAKOVANÉ] mohlo viesť k nerušenému a zdravému vzťahu otca a dcéry.“*

8. Sťažovateľka tiež poukázala na to, že okresnému súdu pravidelne predkladá lekárske správy, v ktorých lekári nateraz neodporúčajú styk otca s maloletou.

9. Napriek uvedeným skutočnostiam okresný súd uložil sťažovateľke napadnutým uznesením poriadkovú pokutu v sume 1 000,- €.

10. Sťažovateľka tiež vytkla, že okresný súd „*mal podľa platnej právnej úpravy nariadiť výkon rozhodnutia uznesením, proti ktorému je prípustné odvolanie a až následne vykonávať mediačnú fázu prostredníctvom písomnej výzvy, resp. prostredníctvom úkonov smerujúcich k uskutočneniu výkonu rozhodnutia. Z ustanovení Civilného mimosporového*

poriadku jednoznačne vyplýva nevyhnutnosť nariadenia výkonu rozhodnutia. Porušovateľ teda vydal písomnú výzvu na dobrovoľné plnenie a uložil pokutu bez uznesenia o nariadení výkonu rozhodnutia, voči ktorému je prípustné odvolanie a možné celú situáciu ďalej riešiť.“. Podľa sťažovateľky nebol zo strany okresného súdu dodržaný ani postup v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 207/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých (ďalej len „vyhláška“).

11. Sťažovateľka v závere sťažnosti uviedla, že po uskutočnení asistovaného styku maloletej s otcom 14. februára 2017 sa jej výrazne zhoršil zdravotný stav. Následne 16. februára 2017 sa uskutočnilo psychiatrické vyšetrenie, na základe ktorého ošetrojúci lekár dôrazne žiada o zastavenie pohovorov s maloletou a nestretávanie sa s otcom.

12. Sťažovateľka tiež poukázala na to, že „Dňa 21. 02. 2017 informovala [REDAKOVANÉ] ako odborný garant, pod dohľadom ktorej prebiehal asistovaný styk v [REDAKOVANÉ] prostredníctvom mailu rodičov maloletej [REDAKOVANÉ], že požiadala o zrušenie uznesenia Okresného súdu Bratislava II, zo dňa 5. 5. 2017 č. k. 49P/160/2015-306 v súvislosti s realizovaním asistovaných stretnutí na ich pracovisku z dôvodu snahy o rešpektovanie práva maloletej [REDAKOVANÉ] na dobrom vzťahu k oboj rodičom. Nariadené predbežné opatrenie v tejto veci nemôže plniť a neplní svoj účel, nakoľko stretávanie otca s maloletou [REDAKOVANÉ] je v rozpore s jej aktuálnym zdravotným stavom a v rozpore s jej záujmom.“.

13. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 47Em/5/2016/98 zo dňa 18. 01. 2017 boli porušené práva Sťažovateľky na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na ochranu rodinného života v zmysle článku 41 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva na uloženie povinnosti iba na základe zákona podľa článku 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava II, č. k. 47Em/5/2016/98 zo dňa 18. 01. 2017 sa zrušuje.

3. *Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť Sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.*“

14. Písomným podaním doručeným ústavnému súdu 31. mája 2017 sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia do rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej. Uviedla, že rozhodnutie o dočasnom opatrení nebude v rozpore s dôležitým verejným záujmom a bude spĺňať aj ďalšie podmienky ustanovené v § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Na výzvu ústavného súdu sa podaním sp. zn. Spr. 2130/2017 z 26. septembra 2017 doručeným ústavnému súdu 3. októbra 2017 vyjadrila k sťažnosti predsedníčka okresného súdu, v ktorom uviedla, že *„podkladom pre rozhodnutie súdu bol riadne v danom čase zistený skutkový stav, rozhodnutie je náležité odôvodnené. Uznesením zo dňa 11. 09. 2017 bolo konanie zastavené.*“

16. Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení vyslovila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. K vyjadreniu okresného súdu zaujal na základe výzvy ústavného súdu stanovisko aj právny zástupca sťažovateľky, ktorý vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 18. októbra 2017 uviedol:

„Okresný súd Bratislava II uložil našej klientke pokutu bez predchádzajúceho skúmania dôvodov, prečo nemožno uskutočňovať stretnutia maloletej ■■■■■ s otcom. Poukazujeme na nesprávny postup Okresného súdu Bratislava II, keď pri posudzovaní návrhov otca porušil zákaz formalizmu a princíp materiálne ponímanej súdnej ochrany, lebo všetky pre vec rozhodujúce skutočnosti posudzoval príliš formálne a na vec nenazeral komplexne. Okresný súd Bratislava II zjavne nesprávne vyhodnotil dôležitosť záujmov jednotlivých účastníkov konania, kedy záujem otca na styku s maloletou ■■■■■ autoritatívne a pod hrozbou finančných sankcií povýšil nad samotný záujem maloletého dieťaťa. Ignoráciou tejto skutočnosti Okresný súd Bratislava II de facto úplne poprel zmysel

a podstatu jednej zo základných zásad Zákona o rodine, ktorá požíva rovnako aj ústavnoprávnu ochranu a teda, že záujem dieťaťa je prvoradý pri akýchkoľvek postupoch a riešeniach týkajúcich sa dieťaťa. V tejto súvislosti naša klientka neustále poukazovala na závažnosť skutočností existujúcich na strane otca, ktoré bránia jeho stretávaniu s maloletou ■■■■■, a to aj napriek vykonateľnému rozhodnutiu, ktorým bol styk upravený. Ďalším rovnako dôležitým dôvodom, pre ktorý nedochádzalo k realizácii styku je zdravotný stav maloletej ■■■■■, ktorá bola často a opakovane chorá, ako to vyplýva z prehľadu vyšetrení maloletej ■■■■■. Naša klientka v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava II celý čas poukazovala na nepriaznivý vplyv stretávania sa otca s maloletou ■■■■■ a jej následný zdravotný stav, a teda že nejde o bezdôvodné marenie vykonateľného rozhodnutia. Bez ohľadu na obsah vykonateľného rozhodnutia, Okresný súd Bratislava II mal za každých okolností prihliadať a rešpektovať hlavne záujem dieťaťa.

Okresný súd Bratislava II sa uponáhľal pri ukladaní poriadkovej pokuty a dostatočne procesne sa nezaoberal dôvodmi neplnenia povinností uložených zrušeným rozhodnutím zo strany našej klientky. Navyše Okresný súd Bratislava II nedodrжал pri svojom postupe voči našej klientke ani zákonom predpísaný procesný postup. Týmto postupom Okresného súdu Bratislava II teda došlo k neoprávneného zásahu do ústavných práv našej klientky tak, ako sme uviedli v našej Ústavnej sťažnosti podanej v tejto veci.“

18. Právny zástupca sťažovateľky tiež vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

19. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

20. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

21. Sťažovateľka sa sťažnosťou v časti, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie, domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu.

22. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

23. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

24. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

25. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy) (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01).

26. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto

oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

27. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre pravidelne pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

28. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

29. Všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

30. Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. Preto z týchto hľadísk ústavný súd posudzoval aj sťažovateľkou napadnuté uznesenie okresného súdu.

31. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia, ktorým bola uložená sťažovateľke ako povinnej poriadková pokuta v sume 1 000 €, odcitoval ustanovenia § 379 ods. 2, § 380, § 382 ods. 1 a 2, § 383 ods. 1 a 2, § 384 ods. 1, § 386 ods. 1 a § 387 CMP a uviedol:

„Oprávnený sa návrhom podaným na tunajší súd dňa 20. 07. 2016 domáhal výkonu rozhodnutia - predbežného opatrenia tunajšieho súdu č. k. 49P/160/2015-306 zo dňa 05. 05. 2016, na základe ktorého bol otec [REDAKOVANÉ], nar. [REDAKOVANÉ] oprávnený stretávať sa s maloletou [REDAKOVANÉ], nar. [REDAKOVANÉ], každý utorok v čase od 15.30 hod. do 17.00 hod., vždy za asistencie psychoterapeuta [REDAKOVANÉ] v priestoroch [REDAKOVANÉ], so sídlom [REDAKOVANÉ] do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej s tým, že prvé štyri stretnutia otca s maloletým dieťaťom sa budú realizovať v prítomnosti psychológa a matky, ďalšie nasledujúce stretnutia len v prítomnosti otca a psychológa a pričom matka bola povinná maloletú [REDAKOVANÉ] na styk s otcom riadne pripraviť a v určenom čase ju otcovi za prítomnosti psychológa odovzdať na mieste výkonu styku v priestoroch [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], kde si maloletú v čase určenom po ukončení styku prevezme. Predbežné opatrenie nadobudlo vykonateľnosť dňa 16. 05. 2016.

Súd výzvou zo dňa 18. 01. 2017 vyzval povinnú na dobrovoľné plnenie rozhodnutia - predbežného opatrenia Okresného súdu Bratislava II č. k. 49P/160/2015-306 zo dňa 05. 05. 2016 a zároveň ju upozornil, že v prípade, ak táto výzva zostane bezvýsledná, bude jej uložená poriadková pokuta v súlade s ust. § 382 ods. 1 CMP vo výške 1 000 eur, v prípade ďalšieho bezdôvodného marenia odovzdania dieťaťa druhému rodičovi v zmysle vykonateľného rozhodnutia Okresného súdu Bratislava II súd pristúpi k výkonu rozhodnutia odňatím dieťaťa podľa § 386 ods. 1 CMP.

Povinná vo svojom písomnom vyjadrení k výzve súdu na dobrovoľné plnenie rozhodnutia uviedla, že sa v žiadnom prípade nevyhýba plneniu predbežného opatrenia a poukazuje na skutočnosť, že dcéra dobre nereaguje na stretnutia s otcom bez toho, že by do toho akokoľvek zasahovala s uvedením, že všetky tieto skutočnosti potvrdzujú správy ošetrojúcich lekárov maloletej dcéry a správy príslušného orgánu v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí. Vyjadrila názor, že vzhľadom na zhoršujúci zdravotný stav maloletej, ako aj vzhľadom na to, že psychiatrické vyšetrenie zo dňa 22. 07. 2016, ktoré sa uskutočnilo

za účasti otca, ako aj kontrola zo dňa 20. 08. 2016 potvrdili, že maloletej stretávanie sa s otcom neprospieva a zhoršuje jej zdravotný a psychický stav, predbežné opatrenie nariadené rozhodnutím súdu č. k. 49P/160/2015-306 zo dňa 05. 05. 2016 nie je možné ďalej plniť tak, aby to bolo v záujme maloletého dieťaťa a jeho nerušeného vývinu a preto navrhla, aby súd zamietol návrh otca na výkon rozhodnutia.

Oprávnený v podaní doručenom súdu dňa 25. 11. 2016 uviedol, že povinná opakovane odmieta plniť povinnosti uložené uznesením - predbežným opatrením č. k. 49P/160/2015-306 zo dňa 05. 05. 2016, oprávnenému stretnutia s dcérou neumožňuje. Od podania návrhu na výkon rozhodnutia dňa 20. 07. 2016 a jeho doplnení sa neuskutočnilo žiadne stretnutie oprávneného s dcérou, nakoľko sa povinná s dcérou do diagnostického centra opakovane nedostavila...

Vzhľadom k tomu, že matka nesplnila súdom uloženú povinnosť, svojím konaním nerešpektuje vykonateľné súdne rozhodnutie poukazujúc, že maloletá ■■■ má emočné ťažkosti pri stretnutiach s otcom, nateraz však nie je zrejmé, či sú tieto spôsobené averziou matky voči otcovi, ktorú prenáša aj na svoju dcéru alebo sú spôsobené nepriaznivým psychickým stavom dieťaťa vyvolaným inými okolnosťami, čo by z hľadiska oprávnenej osoby bolo neprípustné, súd v súlade s vyššie citovaným zákonným ustanovením uložil matke poriadkovú pokutu vo výške 1000,00 €, ktorú je povinná zaplatiť do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia na účet tunajšieho súdu. Súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že povinná bola poučená o následkoch neuposlúchnutia výzvy a po doručení výzvy si mala premyslieť, či bude oprávnenému aj naďalej brániť v styku s maloletou ■■■ na základe dôvodov, ktoré nie sú jednoznačné. Súd považuje za potrebné zdôrazniť, že pokutu 1000,- Euro podľa platnej právnej úpravy je možné uložiť opakovane (§ 382 ods. 1 CSP) a dokonca môže súd požiadať príslušný orgán o zastavenie výplaty rodičovského príspevku alebo prídavku na dieťa, alebo prinútiť k odňatiu dieťaťa povinnej a k jeho odovzdaniu otcovi na čas vymedzený v rozhodnutí súdu o úprave styku (§ 386 ods. 1, 2 CSP).

Súd na adresu povinnej konštatuje, že môže prispieť k zdravému a harmonickému vývoju maloletej ■■■ tým, že zaujme konštruktívny, vecný a racionálny prístup k budovaniu vzťahu otca s maloletou ■■■.

Súd dáva obom rodičom do pozornosti, že by sa mali snažiť o také usporiadanie vzťahov a také správanie, ktoré eliminuje nepriaznivé dôsledky naštrbeného vzťahu medzi nimi na dieťa, nakoľko svojim správaním vplývajú na dieťa, sú vzorom pre svoje dieťa a láskou k dieťaťu, pokojným prostredím a komunikáciou vytvárajú deťom priestor pre ich zdravý psychický a fyzický vývin a rast.“

32. Podľa § 377 ods. 1 CMP proti uzneseniu o nariadení výkonu rozhodnutia a proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia je odvolanie prípustné.

33. Podľa § 378 CMP po vydaní uznesenia o nariadení výkonu rozhodnutia alebo súčasne s vydaním tohto uznesenia môže súd vykonať úkony a opatrenia smerujúce k tomu, aby došlo k dobrovoľnému splneniu povinnosti.

34. Podľa § 379 ods. 1 CMP pred uskutočnením výkonu rozhodnutia môže súd nariadiť pojednávanie a predvolať povinného, oprávneného, maloletého alebo orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Na pojednávaní vyzve povinného, aby sa rozhodnutiu podrobil a upozorní tiež na následky neplnenia povinností ustanovených v rozhodnutí.

35. Podľa § 379 ods. 2 CMP ak sa javí, že účel pojednávania možno dosiahnuť aj písomnou výzvou, súd vyzve povinného na dobrovoľné plnenie a upozorní ho na následky neplnenia.

36. Podľa § 382 ods. 1 CMP ak výzva súdu na dobrovoľné splnenie povinnosti zostane bezvýsledná, súd môže uložiť povinnému pokutu do 1 000 €.

37. Podľa § 3 ods. 1 vyhlášky súd po podaní návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia (§ 376 ods. 1 zákona) alebo po začatí konania, ktoré sa začína bez návrhu (§ 376 ods. 2 zákona), pred vydaním uznesenia o nariadení výkonu rozhodnutia zisťuje, či sa povinný podrobuje rozhodnutiu a či existujú ospravedlniteľné dôvody, pre ktoré sa povinný nemôže podrobovať rozhodnutiu.

38. Podľa § 3 ods. 2 vyhlášky pri zisťovaní existencie ospravedlniteľných dôvodov podľa odseku 1 súd zohľadňuje najmä správanie sa povinného pri plnení povinností a správanie sa oprávneného pri realizácii práv vyplývajúcich z rozhodnutia, ako aj správanie sa a názor maloletého.

39. Podľa § 3 ods. 5 vyhlášky ak súd zistí až po vydaní uznesenia o nariadení výkonu rozhodnutia, že existujú ospravedlniteľné dôvody podľa odseku 1, súd nepostupuje podľa § 379, 382 a 383 zákona a neuskutoční sa výkon rozhodnutia.

40. Zo sťažnosti, ako aj z predloženého súdneho spisu vyplýva, že okresný súd nevydal uznesenie o nariadení výkonu rozhodnutia a napriek tomu vyzval sťažovateľku ako povinnú na dobrovoľné plnenie povinnosti a následne jej uložil pokutu 1 000 €, keďže táto výzva zostala bezvýsledná. Došlo tak k porušeniu procesného predpisu, ktorý predpokladá vydanie uvedeného uznesenia pred alebo súčasne s úkonmi smerujúcimi k tomu, aby došlo k dobrovoľnému splneniu povinnosti. Navyše, proti uvedenému uzneseniu je podľa § 377 ods. 1 CMP prípustné odvolanie, a teda nevydaním tohto uznesenia sťažovateľka ako povinná nemohla využiť predmetný opravný prostriedok. Okresný súd jej tak znemožnil realizáciu tých procesných práv, ktoré jej dáva Civilný mimosporový poriadok, čím došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom.

41. Zároveň je z podaní sťažovateľky, ako aj z predloženého súdneho spisu zrejmé, že Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 11 CoP 86/2017-813 z 15. mája 2017 zrušil uznesenie okresného súdu č. k. 49 P 160/2015-306 z 5 mája 2016, ktorým bolo nariadené predbežné opatrenie o úprave styku otca s maloletou a ktoré bolo exekučným titulom, na základe ktorého bolo vedené konanie o výkon rozhodnutia o úprave styku s maloletou pod sp. zn. 47 Em 5/2016. Z uvedeného uznesenia Krajského súdu v Bratislave vyplýva, že uznesenie okresného súdu zrušil v dôsledku nepriaznivého zdravotného stavu maloletej. Ústavný súd v súvislosti s tým poukazuje aj na skutočnosť, že okresný súd v čase vydania napadnutého uznesenia mal k dispozícii dôkazy o nepriaznivom zdravotnom stave maloletej a o opakovanom odporúčaní detského psychiatra, aby sa maloletá nestretávala s otcom. Z uvedených skutočností je zrejmé, že okresný súd sa pred vydaním napadnutého uznesenia

dostatočne nezaoberal zisťovaním, či existujú ospravedlniteľné dôvody, pre ktoré sa povinný nemôže podrobovať rozhodnutiu v zmysle citovaných ustanovení vyhlášky.

42. Keďže vydaniu napadnutého uznesenia predchádzalo viacnásobné porušenie procesných predpisov s možným závažným dosahom vo vzťahu k záujmom maloletej, ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením v okolnostiach daného prípadu došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

43. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

44. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, bolo pre dovŕšenie ochrany porušených práv potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil.

III.

45. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľky si uplatnil trovy konania, ktoré vyčíslil v celkovej sume 374,80 €.

46. Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.

je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

47. Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2016 v sume 884 €. Ústavný súd tak priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2017 (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie sťažnosti) po 147,33 €. Ďalej má právny zástupca sťažovateľky nárok aj na režijný paušál 8,84 € za každý úkon podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %, keďže právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto dane. Náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľke, spolu takto predstavuje sumu 374,80 €.

48. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

49. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2017